

Đó tr i 1 s câu h i v v i đi n tích trong bài “H ng X a” c a Cung Ti n, anh Ph m Văn Bản đã b công s u t p và vi t lên các đi n tích c a b n ng i đ p l ng l y trong văn h c s Trung qu c. Đó là nh ng ng i mà chim nh n đang bay mà th y thì ph i r t xu ng (Tây Thi l c nh n), cá ph i l n sâu (Chiêu Quân tr m ng), trắg ph i đ óng bít l i (Điêu Thuy n b nguy t) và hoa ph i đ m ra x u h (D ng Quý Phi tu hoa). Ng i Vi t hay nói thoát đi là “đ p đ n n i chim sa, cá l n, nguy t th n, hoa nh ng” là ám ch h v

1) Chiêu Quân c ng H :

Chiêu Quân tên th t là V ng T ng, là m t cung phi c a vua Nguyên đ nhà Hán (48 – 53 tr c Tây l ch). Lúc b y gi vua n m m ng th y m nh n cùng giao c 100 năm. Nhà vua c ngày đêm m t ng đ n ng i trong m ng nên truy n các quan đ a ph ng tìm cho đ c ng i đ p trong gi c m ng. Thái s Mao Diên Th l nh ph n vi c y. Mao Diên Th th a “n c đ c th câu”, ăn h i l c a cung phi. H ai đút lót ti n thì cho v đ p đ , xinh t i dâng lên vua. Chiêu Quân đ p nh t nên không ch u lo l t, l i còn x v Mao Diên Th . Do đó, khi c m b c v Chiêu Quân, h n l y vi t ch m đ i m t Chiêu Quân m t ch m làm thành n t ru i. R i khi dâng tranh lên vua, h n s m t u r ng Chiêu Quân tuy đ p nh ng có n t ru i mà sách t ng g i là “th ng phu trích l ”. Đó là n t ru i sát phu. Nhà vua nghe v y nên không đái hoài đ n Chiêu Quân. Nh ng nh ti ng đàn tuy t di u, Chiêu Quân đã khi n cho Hoàng h u th u rõ oan tình và dàn x p cho g p Hán v ng. Chiêu Quân đ c phong làm Tây Cung vì nhà vua nh n ra đúng là ng i đã g p g trong m ng. Mao Diên Th b k t án nh ng tr n đ c qua đ t H , đ m dâng Phiên chúa b c tranh c a Chiêu Quân làm Phiên chúa say đ m! Gi c Hung Nô kh i lo n, binh Hán đ i b Phiên chúa đòi ph i c ng Chiêu Quân thì m i vi c đ c yên. Tr c c nh

giang s n nghiêng ng a, vua Hán đành ph i ng m ngùi đ a Chiêu Quân sang c ng H . Khi qua i Nh n Môn, trong n i ni m th ng n c nh nhà, gi n k gian th n, nàng xu ng ki u, h ng v quê h ng và dùng đàn kh y lên khúc “Khúc quá quan”. Gi ng đàn bi ai th m thi t, m i ng i theo đ a đ u não lòng nh l Cây c bên đ ng cũng héo h t, g c xu ng m t đ t nh đ bu n lây ...338px-chieuquan_sdmn02 Nhìn m t con chim l cánh b t gió v chi u, nàng xót xa c m cho thân th , c t ti ng ngâm: Cánh én cô đ n đ m t i s u, Ngang tr i gió cu n b t v đầu. Quan san ngàn d m v ng th ng nh , H

Hán t nay cách bi t nhau. Khi sang đ n đ t H , Chiêu Quân yêu c u Phiên chúa xây m t chi c c u trên sông H c Th y đ t n Tr i Đ t. Lên c u, nhìn cánh nh n bay, nhìn dòng sông H c Th y, nàng xót xa đau đ n, ngao ngán th dài: Th y hà sóng l nh gió dịu hui, Cánh nh n lê thê gi i n ng chi u. Th p thoáng mây v n i l th , M màng m t gi c m ng cô liêu. Ngâm th xong, nàng lao mình xu ng sông H c Th y! Cái ch t trình li t c a nàng khi n cho m i ng i, k c Phiên chúa, ng m ngùi th ng ti c và c m ph c. Văn th đ i Hán và đ i sau có nhi u bài nói v cu c đ i và s hy sinh thanh cao c a Chiêu Quân. Đ n đ i nhà T n (265 – 419), vua T n T Mã Chiêu đ i tên Chiêu Quân thành Minh Phi. Th ch Sùng sáng tác khúc ca V ng Minh Quân. Có khúc c nh c g i là “Chiêu Quân oán”, “Chiêu Quân c ng H”. Trong “Truy n Ki u” c a Nguy n Du, lúc Ki u đánh đàn cho Kim Tr ng nghe, có câu: Quá quan này khúc Chiêu Quân, N a ph n luy n chúa, n a ph n t gia. Trong “L c Vân Tiên” c a Nguy n Đình Chi u có câu: Chiêu Quân x a cũng c ng H , B i ng i Diên Th h a đ gây nên! T nh Tuy Vi n Trung qu c, b c giáp Mông c , cách 10 cây s v phía Nam h y còn m c a V ng Chiêu Quân. N i đây có 3 tòa c mi u xây b ng đá: m c a Chiêu Quân ng i mi u gi a, hai bên là m c a hai n t đã cùng t t v i nàng. Trên m bia có kh c m y dòng ch đã m vì th i gian “V ng Chiêu Quân chi m” T ng truy n c chung quanh vùng này đ u màu tr ng, ch có c m c trên m Chiêu Quân màu đ , là gi ng c Trung qu c m i có. Ph i chằng đó là h n thiêng c a đ t n c c a ng i k n đã hun đúc chuy n l đ ti ng muôn đ i?

2) Tây Thi và Tr n Đán.

Tây Thi, còn g i là Tây T , tên Di Quang, là m t giai nhân tuy t s c n c Vi t (m t n c thu c t nh Tri t Giang, Giang Tô và m t ph n S n Đông ngày nay) th i Chi n Qu c. Nàng xu t thân t m t gia đình nghèo, cha đ n c i, nàng đ t v i th n Tr La. Tr La có hai th n: Đông th n và Tây th n, ph n nhi u h Thi. Vì nàng Tây th n nên g i là Tây Thi. B n nàng là Tr n Đán cũng là m t giai nhân s c n c, h ng tr i. Nhà g n sông, ngày ngày hai nàng cùng nhau ra đ p s i ven sông. Má h ng, n c bi c, hai bóng l n nhau trông nh hai đóa phù dung c a bu i bình minh t i đ p. Vua n c Vi t là Câu Ti n b i tr n, ph i cùng v sang làm ng i t ch n ng a cho vua Ngô. Sau khi đ c th v , lòng u t c c h n, mong r a thù. Đ i phu Văn Ch ng hi n cho 7 k phá Ngô. M t trong 7 k là đem m n sang dâng đ mê ho c vua Ngô. Câu Ti n li n th c hành ngay. Trong vòng n a năm tuy n đ c 2,000 m n , l i ch n 2 ng i đ p nh t là Tây Thi và Tr n

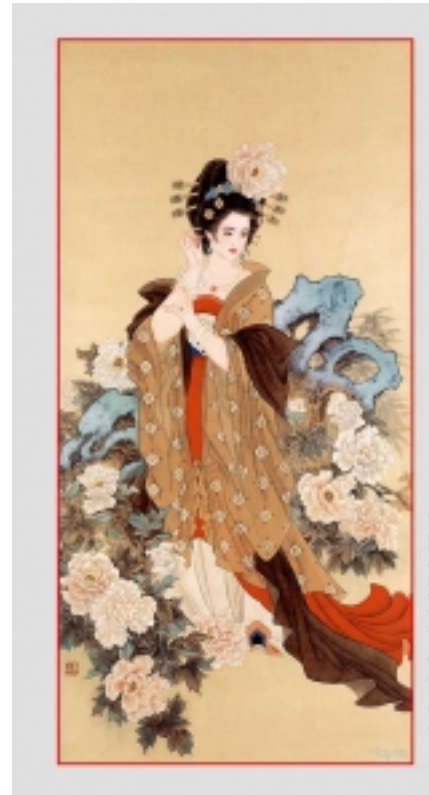
Đán. Câu Ti n sai T ng qu c là Ph m Lãi đem 100 nén vàng đ n th n Tr La r c 2 nàng v , trang s c l ng l y, cho ng i trong xe có màn ph . Ng i trong n c nghe ti ng m n , ai cũng mu n xem m t, tranh nhau ra ngoài đón coi. Đ ng ph ch t c ng! Ph m Lãi li n đ 2 nàng trong quân xá r i truy n đ r ng: “Ai mu n xem m t m nhân ph i n p m t đ ng ti n.” Ch trong m t lúc ng n mà ti n thu đ y qu . Hai nàng lên l u, đ ng t a bao l n, trông không khác nào tiên nga giáng h . Hai nàng l u ngo ài kinh thành 3 ngày, ti n thu không k xi t. Câu Ti n cho hai nàng ri ng t i Th thành, r i sai lão nh c s đ n d y múa hát. Ba năm qua, Tây Thi và Tr n Đán cùng m t s m n đã h c múa hát thành th o. Câu Ti n li n truy n Ph m Lãi đem sang c ng cho vua Ngô là Phù Sai. Phù Sai v a trông th y hai nàng là xính vính, cho

là th n tiên giáng tr n, h n phách mê m n, m t nhìn nh ngáy, nh d i Tây Thi và Tr nh Đán đ c Phù Sai c c k yêu m n. taythi1Nh ng riêng Tây Thi vì có s c đ p l ng l y i khéo chi u chu ng, có ngh thu t làm ng i say đ m nên Ngô v ng s ng ái h n: Tây Thi đ c đ đài Cô Tô v i Phù Sai. Tr nh Đán ghen v i Tây Thi, u t c không nói đ c, m t năm sau thì ch t! Phù Sai đem chôn Hoàng mao s n và cho l p đ n th . Tây Thi có ch ng đau b ng. M i l n đau thì nh n m t, mà nh n m t thì l i đ p thêm! Phù Sai đ m đu i tr c nét đ p thiên ki u bá m c a Tây Thi. Phù Sai xây cung Quán Khuê núi Linh Nham, trang trí toàn b ng châu ng c đ làm c nh cho Tây Thi đi d o, ng m c nh. L i c t H ng đi p lan, Ngo n hoa trì, Ngo n nguy t trì, Ngô v ng t nh, v.v... đ Tây Thi ng m hoa lan, coi ao hoa, th ng trắng và soi bóng mình đ i gi ng. Phù Sai l p c m đài đ Tây Thi đàn nh ng cung đàn tuy t di u cho Phù Sai th ng th c. Phù Sai l i cho đào m t con sông nh trong thành, r i cùng Tây Thi dong thuy n, g i là C m phàm hình. Và còn nhi u n a, k không h t. T khi đ c Tây Thi, Phù Sai c luôn trên Cô Tô đài, b n mùa vui ch i, không thi t gì đ n vi c n c. Tây Thi, con ng i ki u di m y, tuy có thân hình m nh mai nh cảnh li u y u m m nh ng ti m tàng m t ý chí phi th ng là quy t l t đ c m t tri u Ngô. Hai bàn tay ngà ng c xinh x n ngày nào đ t v i, quay t nh ng nay l i dùng đ bóp nát c m t n c Ngô binh hùng, t ng m nh. M t nàng cau m t cái là m t cái đ u r i. M i nàng c i m t nét là kho nhà Ngô v i đi b c vàng, châu báu. Ngũ Viên, m t v t ng qu c kiên trung, đa m u túc trí, đ y tài dũng l c đã vì nàng mà ch t đ i thanh ki m Chúc lâu c a Phù Sai! N c Ngô ngày càng suy y u. N c Vi t th a th t n công. Ngô b i tr n, Phù Sai t t. Tây Thi làm tròn s m ng đ i v i t qu c; xin đ c v l i thôn Tr La. Nh ng v ng phi c a Câu Ti n s r ng ch ng s mê say s c đ p Tây Thi nên bí m t sai ng i b t Tây Thi neo đá quặng xu ng dòng sông Tam giang. Đó là vi t theo chính s . Có truy n chép : Ph m Lãi yêu Tây Thi nh ng th y Câu Ti n mu n l y Tây Thi nên ghen; sau đó, bày m u cho v Câu Ti n gi t Tây Thi. Có truy n i chép: Ph m Lãi tr c đã cùng Tây Thi yêu nhau. Vì v y, khi đ t phá đài Cô Tô, Ph m Lãi đã đón Tây Thi xu ng thuy n, r i c hai b n c đi du Ngũ h cho tr n cu c tình. Có l ng i đ i sau giàu tình c m và trí t ng t ng nên không n chia lìa đôi trai tài gái s c Ph m Lãi – Tây Thi nên t o câu chuy n du Ngũ h đ an i oan h n Tây Thi chăng?

3) Đ ng Quý Phi .

Tên là Đ ng Ng c Hoàng, nguyên là v c a Th V ng M o . Th V ng M o là con c a vua Đ ng Huy n Tông (tên th t là Lý Long C , còn g i là Đ ng Minh Hoàng. Tri u Đ ng: 618 – 907), nh ng vì quá say mê s c đ p c a Đ ng Quý Phi nên Đ ng Huy n Tông chi m đo t và phong làm Quý Phi, g i là Đ ng Quý Phi. Đ ng Quý Phi v a đ p, v a thông minh nên vua Đ ng đ m đu i yêu th ng, b m c vi c tri u chính cho gian th n Lý Lâm Ph trông coi. Lúc b y gi An L c S n, ng i H , là t ng dũng mãnh, đ c nhà vua tr ng d ng. Nh t là đ i v i Đ ng Quý Phi, nh khéo léo n nh n t nên h An r t đ c yêu th ng. An L c S n xin làm “con nuôi” c a Đ ng Quý Phi đ ti n ra vào làm chuy n gian dâm v i Đ ng Quý Phi! Năm 755, An L c S n c đ i binh làm ph n, đem 150,000 binh lính Khi t Đan t Ph m Đ ng kéo v chi m Hà B c, Hà Nam, công hãm thành L c Đ ng, t x ng là Yên Đ r i t n công th ng vào kinh đô Tr ng An. Binh tri u đ i b i, vua cùng m t s qu n th n ph i b kinh thành ch y vào

Ba Thác.duongquyphi1nw Đ n Mã Ngôi, táng sĩ không chåu chåy nåa, đáng lòng giåt chåt gian thán Đáng Quác Trung (anh hå cåa Đáng Quý Phi) và båc bách vua Đáng phåi thåt cå Đáng Quý Phi thì hå måi chåu phå vua. Láng thåc håt, quân sĩ båt mãn, gåp båc đång cùng, vua Đáng đành dåu måt, đåt ruåt mà hy sinh “ngåi đåp khuynh nåc, khuynh thành.” Måi tình vång giå này så bå chìm vào quên lãng nåu không có ngòi bút tài hoa cåa Båch Cå Đå tô đåm cho thêm phån lâm ly bi đát. Båch Cå Đå tå Låc Thiên, quê ở Thái Nguyên, Sån Tây, đåu Tiån sĩ năm 27 tuåi, nhåm chåc Hàn lâm håc sĩ. Chång kiån cånh thåm khåc cåa måt bi tình låy cåa Đáng Minh Hoàng, hå Båch cåm xúc làm bài “Trång hån ca” nåi tiång, đåc đåch qua tiång Pháp båi Georges Soulié de Morant và tiång Viåt båi Yå Håc và Trịnh Nguyên. Vì bài “Trång hån ca” dài quá nên chå liåt kê 4 câu cuåi nhå sau:

(Tråi thiên nguyån tác tå đåc đåu,
Tråi đåa nguyån vi tiên lý chå
Thiên trång đåa cåu håu thåi tån,
Thå hån miån miån vô tuyåt kå)

Trên tråi nguyån hóa chim lån cánh,
Đåi đåt làm cây nhånh đånh lån.
Tråi Đåt lâu bån råi så tån,
Hån này muôn thuå vån miån miån...

Tp “Tây B c th m k” c a Đào Ng c S n đ i nhà Minh (1368 – 1628) có chép truy n “Quái nham Quý Phi toàn đ c bích h a”, nghĩa là b c h a trên vách t c nh D ng Quý Phi t m su i Quái Nham. Quái Nham là m t hòn núi hi m h c Thi m Tây, không có đ u chân ng i D ng Minh Hoàng đã h ch b t xây đ ng c u mây đ đ a D ng Quý Phi vào đó vui ch i, t n kém không bi t bao nhiêu là ti n c a, ch a k nhi u ng i ch t do làm c u. C a hang n i D ng Quý Phi vào t m thì càng vào trong càng r ng. T i mãi trong cùng thì có m t bãi đ t i thiên r ng t i vài ch c m u, c m c xanh r n nh m t t m n m tr i ph ng phiu. Có nhi u th cây i. Chung quanh bãi y, thân núi đ ng đ ng nh b c t ng dài. Vách núi nhi u ch i i ph ng tr n nh mài, bóng loáng r t đ p. D i nh ng vách đá là m t con su i ch y i n theo tri n núi. Cách kho ng có nh ng gi t n c t trên khe đá tí tách r i xu ng hay nh ng tia n c t trong các m ch đ t cu n cu n tuông ra, h p v i ti ng n c su i ch y t o nên nh ng ti ng nh c êm tai. Dòng su i i có nh ng khúc r t sâu, n c trong v t th y t i đáy! Th t là m t c nh th n tiên. Ngày nay, di tích D ng Quý Phi v n còn. Trên vách đá phía Đông th y có hàng ch “D ng Quý Phi toàn đ c di m tích” (đ u v t xinh đ p khi D ng Quý Phi t m su i). Các nét v đ u ch m kh c sâu vào thân vách nên dù có h i phai nh t màu nh ng trông nh m i. T t c ch ng 10 b c v : lúc D ng Quý Phi c i áo, lúc nàng ngh ch n c, lúc i su i v i ng n n c trong veo đ n đ n m in trên thân hình tha th t, uy n chuy n, da tr ng nh tuy t, D i các b c v có đ ngày 25 tháng 5 năm Thiên B o th 10 (t c năm 752). Cu n “Đ Văn L c” chép khúc vũ Nghê Th ng là do D ng Minh Hoàng lên ch i cung trăng mà ra. Lúc y, trăng sáng D ng Minh Hoàng m đ c lên ch i cung trăng. Đ o sĩ La Công Vi n dùng phép tiên bi n gi i a tr ng thành chi c c u đ a D ng Minh Hoàng lên nguy t đ i n. Trong đ i n có ti ng nh c du d ng, các nàng tiên xiêm y i ng i y, mùi n c hoa quy n r ù đầu đây, uy n chuy n múa hát nh đàn b m muôn màu tha th t bay i n bên hoa. D ng Minh Hoàng càng nhìn càng say mê, quên c tr i g n sáng, n u không có La Công Vi n nh c thì đã ...quên tr v h gi i. Khi tr v , D ng Minh Hoàng nh i và ghi thành khúc “Nghê th ng vũ y” đ r i c đ n r m tháng Tám, D ng Minh Hoàng cùng D ng Quý Phi u ng r u d i trăng, ng m đoàn cung n múa khúc Nghê Th ng mà t ng ch ng nh đang i Nguy t đ i n. Tài li u trên có tính cách th n tho i. Còn cu n “Đ ng Th” ghi có ph n th c t h n nh sau: D ng Minh Hoàng m lên ch i Nguy t đ i n, th y các tiên n m c áo cánh chim, xiêm y ngũ s c, hát bài “Tây thiên đ i u khúc”; đ n khi tr v h gi i thì còn nh mang máng. Nh m lúc đó, có Ti t đ s là Tr ng Kính Thu t t Tây L ng (Cam Túc ngày nay), đem khúc hát Bà La Môn đ n hi n nên D ng Minh Hoàng truy n đem san đ nh i và đ i tên là khúc “Nghê th ng vũ y”. (Nghê: c u v ng. Th ng: xiêm i Nghê th ng nghĩa là xiêm y may b ng v i năm màu c a c u v ng. Vũ y: áo đ t b ng lông chim). Đúng ra, căn c vào các tài li u s h c và khoa kh o c , ng i ta cho r ng khúc “Nghê th ng vũ y” là m t vũ khúc n Đ truy n sang Trung qu c qua “con đ ng t i a” (route de la soie), khi đ n Trung qu c thì đ c c i bi n cho hoàn ch nh h n. Trong “Cung Oán ngâm khúc” c a Nguy n Gia Thi u có câu: Đ u mà tay múa, mi ng xang, Thiên tiên cũng ng nh Nghê th ng trông trắng Trong “Bích câu k ng” có câu: Đông đ a khoe th m, đ a vàng, Vũ y th p thoáng, Nghê th ng thi t tha

4) Điều Truy n và k liên hoàn.

Văn h̄c Trung qūc ban đ̄u có 6 cūn sách đ̄c c̄ các nhà phê bình l̄i l̄c ḡi là “L̄c Tài T̄ th̄”, cho đ̄n khi b̄n “Tam qūc chí” c̄a Tr̄n Th̄, đ̄i nhà T̄n, ra đ̄i thì đ̄c x̄p vào hàng th̄ b̄y. Sau đ̄, có nhīu ũn b̄n v̄ giai đ̄n 60 năm đ̄c s̄c này c̄a s̄ Trung qūc nh̄ ng n̄i b̄t là ũn b̄n “Tam Qūc Dīn Nghĩa” c̄a nhà văn tài ba La Quán Trung. Điều Thuȳn xūt hīn trong truȳn “Tam Qūc Dīn Nghĩa”. Điều Thuȳn b̄ lōn Đ̄ng Trác nên gia c̄nh tan tành, cha m̄ b̄ gīt h̄t, phiêu b̄t lênh đ̄nh, xin vào làm nḡi ī cho quan T̄ đ̄ V̄ng Doãn. Th̄y nàng đ̄p, có tài hát hay, đàn gīi nên V̄ng Doãn nh̄n làm con nuôi. Đ̄ng Trác v̄n làm ch̄c quan nh̄ nh̄ng nh̄ khéo léo dùng l̄ v̄t làm nhân tình, lo lót nên thăng đ̄n ch̄c quan cao, th̄ng lãnh h̄n 200,000 quân . Hīp T̄ L̄ng tham không đ̄y, Đ̄ng Trác nuôi m̄ng chīm luôn ngôi vua. Nhân đ̄p trīu đình b̄ lōn

Th̄p th̄ng th̄ (10 tên hōn quan), Đ̄ng Trác l̄y c̄ b̄o giá kéo quân v̄ trīu. Đ̄ng Trác chuyên quȳn, kh̄ng ch̄ các quan, gīt vua Thīu đ̄, Hà h̄u, và Đ̄ng phi. Đ̄ng Trác vào cung gian dâm cùng cung n̄ và nḡ luôn trên long sàng, làm nhīu đ̄i u ngang nḡc. Đ̄ng Trác có đ̄a con nuôi tên L̄ B̄, s̄c đánh trăm nḡi ī nên Đ̄ng Trác càng kiêu nḡo, h̄ng hách. Ai ch̄ng đ̄i thì b̄ gīt ngay. Tr̄c s̄ tàn b̄o c̄a Đ̄ng Trác, lòng dân căm ph̄n, t̄t c̄ 18 ch̄ h̄u n̄i lên nh̄ng đ̄u b̄ L̄ B̄ đ̄p yên. Đ̄i th̄ng, h̄n càng kiêu căng. Và càng th̄ng tay gīt chóc. V̄ng Doãn nghĩ đ̄n hành vi l̄ng quȳn, sát nhân c̄a Đ̄ng Trác mà x̄n xang, phīn mūn và mūn tìm cách gīt đ̄. M̄i suy nghĩ mà ch̄a ra m̄t k̄ nào thì m̄t hôm, Điều Thuȳn nói v̄i V̄ng Doãn r̄ng nàng tình nguȳn làm b̄t c̄ đ̄i u gì đ̄ báo ũn nuôi d̄ng c̄a V̄ng Doãn. V̄ng Doãn c̄ m̄ng nói: “Cha tin lòng c̄a con nh̄ng nḡi con không th̄c hīn đ̄c. Nguyên cha con th̄ng Đ̄ng Trác là ph̄ng hīu s̄c, bây gī cha mūn dùng “liên hoàn k̄”, tr̄c đ̄m con h̄a ḡ cho L̄ B̄ r̄i sau l̄i hīn con cho Đ̄ng Trác. Con ũ gīa tùy c̄ ũng bīn làm cho hai cha con nó tr̄ l̄i gīt h̄i l̄n nhau. N̄u làm đ̄c nh̄ v̄y là con līu thân giúp n̄c, công nghīp vô cùng to l̄n.” Điều Thuȳn v̄ng l̄i. V̄ng Doãn bày tīc t̄i

nhà, m i L B đ n d Trong b a t i c, V ng Doãn không ng t l i ca t ng s c m nh oai d ũng c a L B làm cho L B h ng chí, u ng r u h t bát này đ n bát khác. Đ m t lát, V ng Doãn truy n quân h u đi ngh , ch đ vài th n l i ch m r u. Khi th y L B đã th m h i men, V ng Doãn truy n th n phò Điều Thuy n ra M t hoa m n m n, l i trang đ i m vô cùng đ i m l , mình li u uy n chuy n, L B v a trông th y gi t n y mình, t ng là tiên n h ph m, nhìn không ch p m t! V ng Doãn b o Điều Thuy n m i r u L B. Nàng u n hai bàn tay ng ng c nâng ly r u m i, anh m t long lanh nh sóng n c h thu đ a tình, b n m t nhìn nhau, r i l i nhìn nhau n a khi n cho k ng n ng , ng i ng ng n. V ng Doãn gi say. L B m i Điều Thuy n ng i. Có ph i là “Tình trong nh đã, m t ngoài còn e” không? (!) L B rõ ràng là “ch t ng c”, c ng i ng i ra nh t ng g ! Sau đó, V ng Doãn b o L B: “Lão mu n đ a con gái lão qua làm ti u thi p t ng quân đ h u h trang anh hùng duy nh t th i nay. Ch ng hay t ng quân có lòng th ng yêu dung n p không?” T t nhiên là L B còn gì sung s ng cho b ng. V ng Doãn l i b o là đ ch n ngày lành r i nay mai s đ a Điều Thuy n sang làm v L B. Ngày hôm sau, V ng Doãn l i m i Đ ng Trác đ n nhà ăn t i c. V ng Doãn ra l nh t u nh c, r i m i Đ ng Trác u ng r u. Khi tr i v chi u, r u đã ngà say V ng Doãn m i Đ ng Trác vào h u đ ng. B y gi , đ u c hoa đ t lên ráng r c c nhà. V ng Doãn ch gi l i m y cô h u d ng r u, r i th a v i Đ ng Trác: “Nhà cũng có ph ng giáo nh c nh ng s kém c i v ng v , s không đ p ý Thái s nên không cho ra đ i n t u. Duy còn m t k n tài hoa khá l m, xin cho phép g i ra h u.” Đ ng Trác đ ng ý ngay. V ng Doãn li n sai kéo rèm. Rèm châu v a cu n lên, cùng v i t i ng đàn phách sinh hu nh vang lên thánh thót là Điều Thuy n nhè nh gót hài b c ra, xiêm y tha th t, mình li u uy n chuy n múa tr c rèm châu nh thiên tiên nh p đ ng ...Có bài ca khen Điều Thuy n r ng: dieuthuyen2zo

*Ph i ng i cung cũ Chiêu D ng?
 Xiêm y mây cu n v ng v ng cánh h ng
 Nh nhàng mình li u nh bông,
 Gót hài uy n chuy n trên lòng bàn ta
 Đ ng đình l c l i hoa bay,
 L ng châu tho n tho t sen cài b c chân
 Nhà vàng gió c t càn xuân,
 Tr m hoa nh ng v thanh tân m t ng i!*

(Chú gi i: Bài ca này có ý khen Điều Thuy n đ p nh nhàng Tri u Phi Y n Chiêu D ng cung c a Hán Thành đ : hai bàn chân nh b ng hai ngón tay cái làm cho lúc đi thân hình tr nên uy n chuy n nh nhàng, có th đ ng trên bàn tay ng i ta đ c (Đây là chuy n th t c a t c bó chân ngày x a.) Đ ng Trác nhìn đ m đ u i, đ đ n nh k m t h n, ng i ng n ng i ng i. Điều Thuy n l i c m phách, g n h p c t t i ng ca. Gi ng trong nh oanh kêu, cao nh h c g i, khi tr m khi b ng, nghe thánh thót nh rót vào tai, mà huy n huy n o o làm mê h n t c khách!

Đó chính là:

Nh t đĩ m anh đào kh i giáng th n
 L ng hàng toái ng c phún d ng xuân
 Đinh h ng thi t th hành c ng ki m
 Yêu tr m tà gian lo n qu c th n!
 M t đóa anh đào chúm chim môi,
 Đôi hàng răng ng c r ng xuân i.
 H ng đ a đ u i tàng h i ki m:
 Chém ch t gian th n có lúc thôi!

Trong c n say r u th t, s c đ p, hát hay, múa gi i thì đúng là ... Đ ng Trác “h n phi, phách tán”. V ng Doãn l i h a dâng hi n Điều Thuy n cho Đ ng Trác. Sau đó, Điều Thuy n v làm v cho Đ ng Trác nh ng i “câu rê” L B đ càng ngày càng ly gián hai cha con ra. Trong h u tr ng, hai cha con Đ ng Trác và L B ngày càng thù ghét nhau ch vì “đồn sóc hai đ u” c a Điều Thuy n. M t hôm, Đ ng Trác b c m, Điều Thuy n t n t y ch u ch c thu c men, c m cháo. Trác l y làm vui lòng l m. B nghe tin vào phòng v n an. V a lúc Trác còn ng , Điều Thuy n đ ng sau gi ng nhìn L B , l y tay ch lòng mình r i i ch Đ ng Trác và hai hàng l ch y ròng trên má. B đau đ n vô cùng. Đ ng Trác gi t mình th c d y, th y L B đ ng nhìn sau gi ng mãi thì tr mình qua, l i th y Điều Thuy n nên n i gi n n t L B : -Sao mi dám gi u c t ái c ta? M t l n khác, L B lén g p Điều Thuy n. Điều Thuy n t v t i c i b o L B : -Lang quân ra sau v n đ n Ph ng nghi đình mà ch thi p. Điều Thuy n trang đĩ m xong, v i vàng b c ra Ph ng nghi đình g p L B , r ng r ng n c m t nói: -Thi p tuy là con nuôi c a quan T đ song ng i coi nh con đ . Ng i g thi p cho lang quân là ch n ch x ng đáng cho thi p trao thân, g i ph n. M ng ch a k p no, không dè Thái s (t c Đ ng Trác) lòng trâu d chó, b t thi p c ng b c nh th này. S dĩ thi p ch a ch u ch t vì ch a g p m t ch ng. Nghĩ l i thi p ngày nay ch ng khác hoa tàn, nh y r a còn ph ng s anh hùng sao đ ng. V y thi p xin t t tr c m t lang quân đ lang quân hi u rõ n i lòng c a thi p. Nói xong Điều Thuy n nh m ngay ao sen toan nh y xu ng. L B l t đ t ôm l i, c m đ ng nói: -Ta bi t rõ lòng nàng l m r i G p đã lâu, L B s Đ ng Trác v b t g p nên xách kích mu n đi. Điều Thuy n nói: -Thi p ch n khuê phòng nghe danh ti ng lang quân anh hùng trên đ i có m t, không ng l i b có ng i ki m ch nh th ! Nói r i l i khóc òa lên nh m a nh gió m t cách bi th m. B l y làm th n thừa, x u h đ kích xu ng, ôm l y Điều Thuy n, rút khăn ch m n c m t cho nàng, tìm l i v v an i. Hai ng i đang b n r n, âu y m, không n buông nhau thì th y Đ ng Trác! Trác n i máu ghen sùng s c, L B ho ng h n b ch y, quên c cây kích d a lan can. Trác cúi xu ng, c m kích phóng ngay vào ng i L B nh ng không trúng. Sau đó, do l i khuyên c a Lý Nhu, Đ ng Trác mu n g Điều Thuy n cho L B nên g i Điều Thuy n vào và nói: -Sao mi dám t thông v i th ng L B ? Điều Thuy n khóc n c lên r i k : -Thi p đ ng xem hoa n i sau v n, thỉnh l i L B b c vào, thi p ho ng s toan ch y tr n. H n nói h n là con c a Thái s , không h chi, r i c m kích r t thi p đ n Ph ng nghi đình. Th y nó sinh tâm x u xa nh v y, thi p đ nh li u mình nh y xu ng ao sen. Nó l i ôm c ng l y thi p. Đ ng c n b i r i thì v a may ngài vào k p nên thi p m i toàn tính m ng. V y mà Thái s không th ng l i còn nói oan, nói x u cho thi p. Trác nói: -Ý ta mu n g mi cho L B , v y mi có b ng lòng không? Điều Thuy n th t s c, n c n : -Thi p đã th t thân v i Thái s , bây gi Thái s l i n lòng đem đ a

thi p cho con là m t th ng th t phu nh th thì trái đ o quá. V y thi p thà ch t còn h n s ng mà ch u nh danh. Nói xong Điều Thuy n b c i rút l y g m treo trên vách toan đâm vào c . Trác h t ho ng, v i gi t g m, ôm Điều Thuy n vào lòng, v.v.... Cu i cùng, trong âm m u v i V ng Doãn và Lý Túc, chính L B là ng i c m kích đâm ngay y t h u c a Đ ng Trác. Trong “Thánh Thán Ngo i Th”, nhà phê bình tr danh Mao Tôn C ng vi t v Điều Thuy n nh sau: “18 l quân ch h u không gi t n i Đ ng Trác, mà m t thi u n ào t li u y u nh Điều Thuy n l i gi t n i Trác. Ba anh em L u, Quan, Tr ng hùng li t không th ng n i L B, mà ch m t nàng Điều Thuy n th ng n i. Ôi, l y ch n chi u làm chi n tr ng, l y son ph n làm khôi giáp, l y mày ngài làm cung n , l y n c m t nững n u làm tên đ n, l y l i tình t ng t ngào làm chi n l c m u c . Xem th thì cái b n lãnh c a “n t ng quân” qu là tuy t cao c ng, đáng s thay! Tây Thi v i Điều Thuy n cùng l y s c khuynh thành. Nh ng vi c làm c a Tây Thi còn đ , vi c c a Điều Thuy n khó h n. Tây Thi ch ph i đánh ngã m t mình Ngô Phù Sai. Điều Thuy n ph i đ ng th i đánh ngã c L B và Đ ng Trác. Ph i luôn luôn nghĩ m u k trong lòng, thay đ i b m t đ đ i phó v i c hai bên. Ta nghĩ r ng cái công c a Điều Thuy n đáng ghi vào s xanh. N u nh , khi Đ ng Trác b gi t r i, V ng Doãn không v ng v mà gây ra cái lo n Lý Thôi, Quách Dĩ thì c đ nhà Hán đã ph c h ng ngay t đó. Và nh th thì m t cô gái nh Điều Thuy n há l i không đáng ghi tên vào n i Ph ng các, không đ c tô t ng ch Lân đài hay sao ?

..... Cái tuy t di u c a k “liên hoàn” không ph i là làm cho L B gi t Đ ng Trác đâu. Ng c i, nh m làm cho Đ ng Trác gi t L B . N u Trác c m kích, phóng trúng L B t c là Trác đã t ch t m t cánh tay và Trác s b tiêu di t d dàng. Đó m i là ch ý. Riêng ta, ta yêu nàng Tây Thi th t lòng tr v v i Ph m Lãi; và yêu nàng Điều Thuy n gi v s ng ch t v i L B . B i vì tuy thân đ ng tr c L B , nh ng lòng Điều Thuy n bao gi cũng ch nghĩ đ n báo công nuôi đ ng cho V ng Doãn mà thôi. Sau khi thành H Bì th t th , L B b Tào Tháo gi t, không bi t tông tích c a Điều Thuy n ở đâu c . Nàng chính là con r ng thiêng, ch l cái đ u, cái mình v i đ i mà không cho đ i sau bi t cái đuôi mình n đi đâu h t! Có th danh ti ng m i kh i b t n th ng.”

Ph m Văn Bản